

اسلام گزینی

مدیری: حلیم ثابت

۲۵ جمادی الآخرہ ۱۳۳۲

۸ مایس ۱۳۳۰

صافی ۸

پیل ۱

بویوک مہارسی واردی . آنکچون اشتراک ابتدکی مباحثہ کردہ غالبیت
مطلقاً بونک طرفتہ قالیدی .

یوزاتک ، اکابر علما بزدندہ تحصیل ایدہ رک عالمیہ ، احاطہ سیلہ شہرت
قازانان « زینب » نامندہ برقیزی واردی . زینب ، حافظ ابن حجر العسقلانی
حضرتلرینک استاذلرندندر . ابن حجر روایت خصوصندہ زینب کدہ اجازتی حائر
ایدی . اوتحالی ۷۹۹ تاریخہ مصادفدر .

رضا الدین بن فخر الدین

اورنبورغ

اسلام فارغی

تعدد زوجات اسلامیتہ منع اولنہ بیلیر

تعدد زوجات شریعت اسلامیہ دہ تجویز اولندیفی ایچون اسلامیت تعدد
زوجاتی قبول ایلمکدن امتناع ایدہ من . اسلامیتہ تعدد زوجاتی قبول ایتمک
ضرورتی واردر . تعدد زوجات ادیان وملل سائرہ دہ ممنوعدر فقط اسلامیتہ
منعی قابل دکلدر . دین اسلامک تعدد زوجات مسئلہ سندہ ادیان سائرہ دن فرقی
واردر . کبی یا کلش برظن و ذهاب نتیجہ سی اولہ رق اوروپالیر وبالجمله اقوام
متمدنہ طرفندن شریعت اسلامیہ پک چوق دوچار طعن واعتراض اولیور .
عالم اسلامدہ شریعتلری مقتضاندن اولق اوزرہ حالا قرون وسطی وحشتی
حکمرمادر ظن واعتقادندہ یوئینیورلر . بوطوفان سیل اعتراضاتہ قارشو عالم
اسلامک مدافعہ وجوابلری دہ شریعت اسلامیہ یہ نسبت اولنان اویہتان واقترابی
او ظن و ذهاب باطلی تأیید ایتمکدن بشقہ برشی افادہ ایتیور . معترضلر شریعت
اسلامیہ دہ تعدد زوجات حقندہ برحکم التزام ایدلشدنر ظنیہ توجیہ طعن
واعترض ایدیورلر . مدافعلردہ اوحکمی محافظہ ایدہ حکم دیہ تعدد زوجاتک

فوائد و محسناتند موافق عقل و حکمت اولدیندن بحث ایدوب دوریورلر .
مدافعلردن هیچ بری شریعت اسلامیده تعدد زوجات حقنده التزام اولنمش بر
حکم یوقدر اولوالامرک امر و منعه تابع بر مسئلهدر . اسلامیت تعدد زوجاتک
منع اولنمنه قطعاً مانع دکلدر . تعدد زوجات مسئلهسی شریعت اسلامی نقطه سندن
اشکال ایدیله جک ، موضوع بحث و مقال اوله جق بر ماهیتده دکلدر دیه بیان
حقیقت ایدمه دکلرنندن بهوده یره مناقشات دوام ایدوب کیدیور .

ایشته ایضاح ایدمه جکم وجهله مورد نص اولدیندن هیچ بر صورته مخالف
تصور اولنه میان بوتون ائمه مذاهب و عامه فقها طرفدن قبول ایدیلان بو حقیقتی
بیان ایدمه لم .

شویله که « اطیعوا الله و الرسول و اولی الامر منکم » آیت جلیلهسی اولوالامر
علی الاطلاق اطاعتی امر ایدیور

نه بی امر و نه بی ایدره ایتسون هر شیده اولوالامر طاعت ایدیکنز دیور
چونکه آیت جلیلهده ترم لرده اولوالامر طاعت اولنه جفته دایر هیچ بر قید
و شرط ذکر اولنمیدیندن فن مخصوصنده بیان اولنمیدنی اوزره حکمنده تعمیم
افاده ایتمش اولور اولوالامر ، هر نه بی امر و یا منع ایدمه جک اولور طاعت ایتکم
واجبدر معناسی اکلشیلیر . اشته آیت جلیلهدن استفاد اولان حکم بویله کلی
و مطلقدر

شوقدر وار که حکمک بویله کلیت و اطلاقه نظراً اگر اولوالامر شریعتک
و نهینه معارضه ایدرک شریعتک امر ایتدیکی شیلری منع و زجر و بالعکس منع
ایتدکلرینی امر ایدمه جک اولمهده ینه اولوالامر طاعت ایتکم واجبدر دیمک
اقتضا ایدرسمده دکل شریعت اسلامی هیچ بر قانون تصور اولنه ماز که اویله
کندی امر و نهیلرینی نظر اعتباره آلمسونده آنلره معارض و مناقض اولان امر
و نهیلره طاعت ایتکم واجبدر دیسون . کندی تکلیفلرینی براقسونده معارضه
ایدن تکلیفلریمی ایجاب ایتسون . بالفرض اولوالامر شارع طاعت ایتکنز دیه جک
اولورسه بو صورتده اولوالامر شرعاً طاعت تصل واجب اولور شریعت تماماً
ابطال ایدلش اولمازمی

بناءً علیه اولوالامرء اطاعت حقنده نص جلیل مذکورک شمول واطلاقه
 شارعک امر و نهیه معارضه ایتمک قید و شرطی علاوه ایتمک ضروری
 و بدیهیدر بوصورتله نص مذکورک شمول واطلاقى تقيید و تحدید ایتمک،
 اولوالامرء هر یرده اطاعت ایدیکنز مألنده اولان نصک حکم شمول واطلاقه
 قارشو (فقط شریعتک امر و نهیه معارض اولان یرده اطاعت ایتمیکنز) صورتنده
 براستثنا تشکیلی دیمک ایسهده بویه نص مقابلنده و مورد نصده بولنان بوصورت
 استثناء ظن و قیاسدن عبارت اولان رأى و اجتهاد ایله دکل در که نص مقابلنده
 اجتهاد ایله عمل اولتماز مورد نصده اجتهاده مساع یوقدر دیه اعتراض اولته بیلسون،
 بوصورت استثناء بداهت عقل و ضرورتله ثابت براستثناء عقلی و حکم ضروریدر،
 نصک حکم شمول واطلاقى دلالت عقل ایله تخصیص قیلندندر. نصوصک تخصص
 و تقيیدی رأى و اجتهاد ایله جائز دکل ایسهده فقط دلالت عقل ایله تخصیص اولتور
 اصولیون نصوص تخصیص ایدن دلائلی تعداد ایدر لر ایکن برنجی اوله رق عقلی
 ذکر ایتمش لدر. خلاصه عقل بشقه رأى و اجتهاد بشقه در. عقل ایله نصوص
 تخصیص اولته بیلیر. رأى و اجتهاد ایله تخصیص اوله ماز چونکه مورد نصده اجتهاده
 مساع یوقدر.

اشته فقها ده عرض ایتدیکم وجهله آیت جلیله تک حکم شمول واطلاقى
 تقيید و صورت استثناسنی ایضاح و تفصیل ایتمک اوزره اکر اولوالامرء شرعاً
 واجب اولان بر شیئک خلافتی و یا شرعاً ممنوع بر فعلی امر ایدمک اولور لر
 خلاصه شریعتک امر و نهیه معارضه ایدر لر سه اطاعت ایتمک واجب دکلدر.
 چونکه بو خصوصده ینه اولوالامرء اطاعت ایدیله جک اولور سه شارع
 اطاعت اولتماش و ارتکاب معصیت ایدلمش اولور « لاطاعة للمخلوق فی معصية
 الخالق » دیه بیاناتده بولنمش.

اشته بویه شریعت اسلامیهده بومبجده اولوالامرء اطاعت مسئله سنده
 اقوال فقهاء آراء مذاهب متحد و متفقددر. نه بر مذهب اختلافه نه ده اجتهاد منازعه سه
 تصادف اولتور.

چونکه ایضاح و بیان ایتدیکم وجهله دلالت عقل و نقل ایله تعین و تحقق
 ایتمش بر مسئله در.

مورد نصدہ اجتہادہ مساع اولمدیغندن بویاہ دلالت نقل ونص قطعی خلافتدہ
اجتہاد قابل اولہ میہ جنی کی بداهت عقلہدہ مخالفت تصور اولتہ ماز . خلاصہ
عقل وتقلک دلالت قطعہ سیلہ ثابتدرکہ اولوالامر شریعتک امر ونہیہ معارض
ومناقض اولماق شرطیہ ہر نہیہ امر ایدہ جک اولورسہ اولسون کافہستہ
اطاعت ایتک واجبدر . فقط شریعتک امر ونہیہ معارض اولورسہ اطاعت
ایتک شرعاً جائز دکلدر . بویکی حکمدن برنجیسی دلالت نقل، ایکنجیسی دہ
دلالت عقل ایلہ ثابتدر . ہر ایکسی دہ عرض ایتدیکم وجہلہ خلاف واختلافدن
مصون احکام قطعہ دندر .

دیمک اولیورکہ حقتدہ امر ونہی شرعی وارد اولماش، واجب ومنوع
اولیان ہانکی برشی حقتدہ اولورسہ اولسون۔ کہ جائز اولان ہانکی برشی اولورسہ
اولسون دیمکدر ۔ اولوالامر امر ویانہی ایدرسہ واجب اولان برشیٹک خلافتی
ویا بر فعل ممنوعی امر ایتدیکی ایچون، خلاصہ شریعتک ہیچ بر امر ونہیہ معارض
بولمدیغی ایچون کافہستہ اطاعت ایتک واجبدر . اشته بو حکم ہر درلو شک
وترددن خالی، نص مذکورک مفاد قطعی ومقتضای صریحدر .
بویلہ تصوصک مفاد وموردندہ نہ مذہب اختلافی، نہدہ اجتہاد منازعہ سی
جریان ایدہ من .

بناءً علیہ امر ونہی شرعی وارد اولماش جائز اولان شیلرک کافہستہ
اولوالامرک امر ونہی ایتکہ قابل تقید وتحدید اولیان صلاحیت واسعہ سی
وارد .

اگر اولوالامرک اویلہ جائز اولان شیلر دہدہ صلاحیتی انکار ایدیلیرسہ
عرض و بیان ایتدیکم وجہلہ اساساً واجب اولان شیئی متع ایتکہ ویا ممنوع
برفعلی امر ایتکہ صلاحیتی اولمدیغندن آرتق شرعاً اولوالامرک شیچ برشیدہ
امر ونہی ایتکہ صلاحیتی اولماز وآیت جلیلہ مذکورہ تک حکم ومعناسی
قالمازدی .

شریعت اولوالامرہ اودر جہ صلاحیت بخش ایدیورکہ آنلرک امر ونہی
کندی امر ونہیلری مثابہستہ عد ایدیور . اولوالامر ہر ہانکی برشیئی امر

ایده جک اولورلر سه اوامر شرعیه کی امرلری وجوب شرعی بی مفید اولیور. کذاک نهی ایده جک اولورسه ممنوعیت شرعی بی ایجاب ایدیور. منع ایتدکلی شیء ده شرعاً ممنوع اولور دیه حکم ایلیور چونکه شریعت اولوالامر طاعت واجبد دیه حکم ایدیور.

دیمک که شریعت اولوالامرک امر ونهی بوصولته تقویه و تأکید ایدیور. دها بونک فوقده صلاحیت تصور اولنورمی.

اگر اولوالامرک نظر شریعتده امر ونهی اتمکه صلاحیتی اولماسه شریعت اولوالامرک امر ونهی اویله تقویه و تأکید ایتزده بالعکس نقض ایدر، مسموع اولماز دیر ایدی نصل که عرض ایتدیکم وجهله اولوالامر شرعاً واجب اولان برشیی منع وبا بالعکس ممنوع بر فعلی امر ایدر سه معتبر و مسموع دکلدردیور. بوصولته اولان اولوالامرک امر ونهیلرینی نقض ایدیور.

خلاصه شریعت اسلامییه ده شوراسی محققدر و هر دورلو شک و تردددن خلاف و اختلافدن مصوندر که علی العموم جائز اولان شیلرده اولوالامرک امر ونهی اتمکه صلاحیت واسعه سی واردر هیچ بر شکل استثناسی یوقدر هیچ بر صورتله قابل تقید و تحدید دکلدرد نص قطعی شرعییه مستددر.

اشته تعدد زوجات، شریعت اسلامییه ده حقتده امر ونهی شرعی وارد اولماش «فانکخوا ما طاب لکم من النساء مثنی وثلاث ورباع» ایت جلیله سیاه جوازی بیان ایدلش بر امر جائزدن بشقه برشی دکلدرد.

بناءً علیه اولوالامر یعنی حکومت بالکلیه تعدد زوجاتی منع اتمکه و یا خود بعض قیود و شروط ایله تقید اتمکه صلاحیت تامه سی واردر شریعت اسلامییه ده عرض ایتدیکم وجهله بو خصوصده هیچ بر مانع یوقدر چونکه علی العموم جائز اولان شیلرده امر ونهی و قوانین وضعنه اولوالامرک نظر شریعتده صلاحیت واسعه سی واردر. اگر بویولده بر قانون وضع ایدیله جک اولورسه امر اولوالامردن عبارت اولدینی ایچون شریعت اسلامییه رد ایتدکدن بشقه دها تأیید و تأکید ایدر تعدد زوجات حقتده کی احکام شریعت قانون موضوعک احکام مندرجه شدن عبارت اولور.

نکاح و طلاق ده بویله در تعدد زوجات کی حقارنده امر ونهی شرعی وارد اولامش یالکز جوازی بیان ایدلمش بناءً علیه آنلرک حقتدهده وجدان عمومی ملته موافق احکام وقوانین وضع ایتمکه اولوالاحرک نظر شریعتده صلاحیت نامہ سی اولدینی هر درلو شک وشبهه دن آزاده در شوراسی ده شایان عرضدرکه تعدد زوجاتی موضوع بحث ومقال ایدنلردن بعضیلری شریعت اسلامیہ ده تعدد زوجات عدالت ایله مشروطدر اجرای عدالت ایسه غیرقابلدر. بناءً علیه بر قانون وضع ایدرک منع اولتمق اقتضا ایدر مطالعه سیله بومبجشدہ حل عقدہ اشکال ایتمک ایستیور .

اوت شبهه یوقدرکه تعدد زوجاتده اجرای عدالت ایتمک غیرقابل اولدیندن منع اولتمق واویولده بر قانون وضع ایتمک مقتضیدر فقط شریعت اسلامیہ ، تعدد زوجاتک صراحت نص ایله جوازی بیان ایتدیکی ایچون منعه واویولده قانون وضعنه مساعد دکلدر، مانعدر ظن اولنیور. ایشته بونقطه دن بومبجشدہ حل عقدہ اشکال ایدیه میور. مباحثات دوام ایدوب کیدیور. شریعت اسلامیہ دوچار طعن واعتراض اولوب دورییور .

بناءً علیه بویله نوهم اولنان بر مانع قارشوسنده تعدد زوجاتده عدالت غیر قابل اجرادر دیه تعدد زوجاتی منع واویولده قانون وضع ایتمک اقتضا ایدر دیمک برشی مفید اوله ماز چونکه مانع ایله مقتضی تعارض ایدر سه مانع تقدیم اولنور. بوقاعده یالکز اساسات فقهیه دن دکل مقتضای حکم عقل وطبیعت احکام اساسیه طبیعتندرکه مانع موجود اولدینی حالده مقتضی اجرای حکم وتأثیر ایدم من بناءً علیه اول امرده عرض ایتدیکم وجهله شریعت اسلامیہ ده اوله بر مانع اولمادیغنی توعمدن عبارت اولدینی ایضاح ایتمک اقتضا ایدر . عدالت مسئله سی ایکنجی درجه ده قالیر وضع اولنه حق قانونک اسباب موجه شدن اولور .